
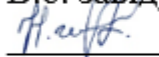

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОГОДЖУЮ
Гарант освітньої програми
 Олена МАРКОВСЬКА
«31» серпня 2023 року

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. завідувача кафедри
 Микола ІВАНІВ
Протокол засідання кафедри
рослинництва та агроінженерії ХДАЕУ
від «21» серпня 2023 року №1

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ **АГРАРНА ІНЖЕНЕРІЯ ТА ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)
Освітня програма – Захист і карантин рослин
Спеціальність – 202 Захист і карантин рослин
Галузь знань – 20 Аграрні науки та продовольство

Херсон – 2023

Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни	Аграрна інженерія та охорона праці в галузі
Факультет	Агрономічний факультет
Назва кафедри	Рослинництва та агроінженерії
Викладач	Іванів Микола Олександрович , кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри рослинництва та агроінженерії. Наукові інтереси: дослідження впливу елементів технології вирощування зернових та зернобобових культур.
Контактна інформація	8-(066)-093-44-39 kafedra.ros.ta.agroin2022@gmail.com
Графік консультацій	щовівторка, з 14⁰⁰ до 16³⁰
Програма дисципліни	Тема 1. Стан та розвиток сільського господарства. Значення техніки. Тема 2. Проблеми агрегування плугів. Тема 3. Ґрунтообробна техніка. Тема 4. Вторинний обробіток. Стерньові культиватори. Культиватори стріп-тілл. Тема 5. Сівалки зернові, комбіновані. Сівалки точного висіву. Тема 6. Міжнародні норми в галузі охорони праці. Тема 7. Система управління охороною праці в галузі АПК. Тема 8. Травматизм та професійні захворювання в АПК. Розслідування нещасних випадків.
Мова викладання	українська

1. Анотація курсу

Анотація курсу	Дисципліна «Аграрна інженерія та охорона праці в галузі» забезпечує здобувачів вищої освіти поглибленими теоретичними та практичними знаннями з основ: конструювання машин та обладнання агропромислового комплексу (АПК); будови тракторів та сільськогосподарських машин; ремонту та сервісного обслуговування машин та обладнання АПК; експлуатації сільськогосподарських машин та обладнання; впровадження та експлуатації сучасних систем точного землеробства; технології виробництва продукції АПК; маркетингу та менеджменту; бізнес-планування підприємницької діяльності в АПК (організація власного підприємства з виробництва продукції АПК).
Інформаційний пакет дисципліни	http://dspace.ksau.kherson.ua:8888/course/view.php?id=1040

2. Мета та завдання курсу

Мета викладання дисципліни	формування у здобувачів вищої освіти системи професійних компетенцій, знань, умінь та навичок для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління безпекою виробничих процесів на об'єктах господарської, економічної та науково-освітньої діяльності, формування у майбутніх фахівців відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.
Завдання вивчення	– розробка нових технологій у сільському господарстві з подальшим їх впровадженням у практичне користування;

дисципліни	– оволодіння навичками та знаннями, необхідними для спеціаліста, який займається будівництвом, проектуванням і удосконаленням сільськогосподарської техніки та обладнання з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантуванням збереження життя, здоров'я та працездатності працівників у різних сферах професійної діяльності.
-------------------	--

3. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті вивчення курсу

Загальні	ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК02. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
Спеціальні (фахові)	СК2. Здатність розробляти та реалізовувати програми і проекти у сфері захисту і карантину рослин з урахуванням усіх аспектів вирішуваної проблеми, зокрема технічних, з використанням GPS-навігації, виробничі, експлуатаційні, комерційні, правові, питання охорони праці та навколишнього середовища. СК5. Здатність встановлювати та оцінювати сезонну і багаторічну динаміку чисельності регульованих шкідливих організмів та високоефективно застосовувати методи їх ліквідації

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН	ПРН03. Здійснювати техніко-економічні розрахунки проектно-конструкторських рішень, аналізувати та оцінювати їх ефективність, екологічні та соціальні наслідки на коротко- та довгострокову перспективу. ПРН05. Обирати, розробляти і застосовувати з урахуванням новітніх досягнень науки і виробництва ефективні методи захисту рослин від шкідливих організмів з використанням інформації щодо фітосанітарного стану, прогнозів, екологічної ситуації і економічної доцільності. ПРН09. Розробляти, обґрунтовувати та застосовувати фітосанітарні заходи захисту до рослинних багатств країни і навколишнього середовища загалом від занесення та поширення небезпечних карантинних шкідливих організмів.
------------	--

4. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньої програми

Рік викладання	2023-2024 н.р.
Семестр	1
Курс	перший
Обов'язкова компонента /Вибіркова компонента	обов'язкова
Пререквізити	-
Постреквізити	інтегрований захист рослин, смарт-технології у захисті та карантині рослин, виробнича переддипломна практика

5. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів / годин	3 / 90
Лекції	16
Практичні /Семінарські	14
Лабораторні	-
Самостійна робота	60
Форма підсумкового контролю	екзамен

6. Технічне та програмне забезпечення / обладнання

Технічне та програмне забезпечення	Навчальна дисципліна передбачає можливість застосування технічних засобів навчання: мультимедійні дошки, мультимедійні проектори, доступ до мережі Internet, використання конференц-платформи Zoom для проведення занять у дистанційному режимі.
Обладнання	Наочні посібники, демонстраційне обладнання, технічні засоби навчання

7. Політика курсу

Загальні вимоги	Здобувачі вищої освіти повинні планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал. Активно працювати під час практичних занять, брати участь в обговоренні дискусійних питань та кейсів, повною мірою долучатись до активних форм навчання. Заохочується робота у наукових гуртках, підготовка тез доповідей та участь у конференціях, підготовка та публікація наукових статей, участь у конкурсах наукових робіт та інше.
Політика щодо дедлайнів і перекладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перекладання відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі, які були відсутніми на якійсь лекції, конспектують та опрацьовують пропущену тему самостійно. Тема пропущеного практичного заняття відпрацьовується також самостійно. Крім того, в залежності від виду пропущеної теми, необхідно виконати індивідуальні завдання, що визначаються викладачем і забезпечують необхідну глибину знань з пропущеної теми. Позитивна оцінка звітів про опрацювання пропущених занять є необхідною умовою допуску до підсумкового контролю знань з дисципліни. За об'єктивних причин навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі) за погодженням із деканом факультету.
Політика щодо виконання завдань	Враховуються бали набрані на практичних заняттях, поточному тестуванні, самостійній роботі (реферати, презентації) та підсумковому контролю знань. Позитивно оцінюються відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність. Під час підготовки до практичних занять виконання самостійної роботи необхідно спиратись на конспект лекцій та рекомендовану літературу. Водночас вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення тем дисципліни. Здобувачам, що приймали участь у олімпіадах, підготували доповіді та виступали на конференціях, брали участь у роботі студентського наукового гуртка тощо, дана робота враховується як звіт про самостійну роботу.

Академічна доброчесність	Роботи здобувачів є виключно оригінальним дослідженням чи міркуванням. Будь-яке списування або плагіат (використання, копіювання підготовлених завдань та/або розв'язання задач іншими здобувачами) тягне за собою анулювання зароблених балів. Списувати під час контрольних робіт та під час підсумкового контролю знань заборонено (у т.ч. із використанням мобільних девайсів). Звіти самостійних робіт (реферати, статті) повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.
---------------------------------	--

8. Структура курсу

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість			
			годин			балів
			лк	сем. / пр.	СР	
Змістова частина 1. Аграрна інженерія						
1-2	Лекція 1	Стан та розвиток сільського господарства. Значення техніки.	2			
	Практична робота 1	Оцінка ступеню впливу ущільнення ґрунту на урожайність с.-г. культури.		2		2
	Самостійна робота 1	Пошук способів та пристроїв, які направлені на зменшення ущільнюючої дії техніки на ґрунт.			8	3
3-4	Лекція 2	Проблеми агрегування плугів.	2			
	Практична робота 2	Оцінка ефективності використання оборотного плуга.		2		2
	Самостійна робота 2	Оцінка тягових властивостей енергонасичених тракторів.			8	3
5-6	Лекція 3	Ґрунтообробна техніка.	2			
	Практична робота 3	Комплектування тягово-привідних ґрунтообробних агрегатів у складі енергонасичених тракторів.		2		2
	Самостійна робота 3	Новітні принципи і підходи у створенні техніки сільськогосподарського призначення.			8	3
7-8	Лекція 4	Вторинний обробіток. Стерньові культиватори. Культиватори стріп-тілл.	2			
	Практична робота 4	Експлуатаційно-технологічна оцінка роботи сільськогосподарського / машинно-тракторного агрегату.		2		2
	Самостійна робота 4	Особливості використання тягової характеристики трактора.			8	3
9-10	Лекція 5	Сівалки зернові, комбіновані. Сівалки точного висіву.	2			
	Практична робота 5	Оцінка технологічної універсальності мобільних енергетичних засобів.		2		2
	Самостійна робота 5	Класифікація сівалок. Принцип роботи.			8	3
	ПК 1	Підсумковий контроль за змістовою частиною 1				15
		Всього за змістовою частиною 1 – 60 год.	10	10	40	40
Змістова частина 2. Охорона праці в галузі						
11	Лекція 6	Міжнародні норми в галузі охорони праці.	2			
	Самостійна робота 6	Директиви ЄС з охорони праці Конвенції та Рекомендації МОП Міжнародна агенція з атомної енергії (МГАТЕ).			6	3
12	Лекція 7	Система управління охороною праці в галузі АПК.	2			
	Практична робота 6	Опрацювання розділу «Охорона праці» колективного договору та «Угоди з охорони праці».		2		2
	Самостійна робота 7	Проведення внутрішнього аудиту. Інтегровані системи менеджменту в галузі охорони праці. СУОП місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування.			8	3

13-14	Лекція 8	Травматизм та професійні захворювання в АПК. Розслідування нещасних випадків.	2			
	Практична робота 7	Розслідування нещасного випадку на агропромисловому підприємстві.		2		2
	Самостійна робота 8	Методи дослідження виробничого травматизму. Основні технічні та організаційні заходи щодо профілактики травматизму та професійної захворюваності в галузі. Особливості розслідування та обліку випадків виявлення хронічних професійних захворювань і отруень.			8	3
ПК 2		Підсумковий контроль за змістовою частиною 2				7
		Всього за змістовою частиною 2 – 30 год.	6	4	20	20
		Екзамен				40
		Всього з навчальної дисципліни – 90 год	16	14	60	100

9. Форми і методи навчання

Лекція	Словесні методи навчання: пояснення, інструктаж, бесіда, навчальна дискусія та ін. Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу, наочного матеріалу, опорного конспекту, лекції візуалізації з використанням мультимедійних технологій.
Практичні /Семінарські	Обговорення, аналіз конкретних ситуацій, дискусія, бесіди, кейс-методи, роботи в малих групах тощо.
Самостійна робота	Самостійне опрацювання теоретичних питань; опрацювання основної, додаткової літератури, періодичної преси (письмовий звіт за однією з рекомендованих тем), розробка інструкції з охорони праці

10. Система контролю та оцінювання

Поточний контроль

Методи поточного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, реферат, презентація самостійної роботи студента. Оцінювання знань здобувачів на основі поточного контролю відбувається: а) способом перевірки систематичності та активності роботи здобувача над вивченням програмного матеріалу курсу протягом семестру; б) способом виконання завдань самостійної роботи здобувача. Поточний контроль під час практичних занять – до 14 балів; контроль виконання самостійної роботи – до 24 балів.

Підсумковий контроль за змістовою частиною

Форма контролю навчальних досягнень за змістовими частинами 1 і 2 (ПК 1, ПК 2) – тестування з використанням комп'ютерної техніки. Підсумковий контроль з модулів – до 22 балів.

Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю вивчення дисципліни є письмовий екзамен, який проводиться згідно з графіком сесії. Екзаменаційний білет містить 4 питання: два теоретичних, одне тестове й одне практичне. Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни складається із суми балів за поточну успішність (не більше 60 балів за один семестр) та екзамен (не більше 40 балів). До екзамену допускаються здобувачі вищої освіти, які успішно виконали навчальний план, отримали позитивні оцінки за результатами поточного контролю, виконанням завдань самостійної роботи, підсумкового контролю зі змістових частин.

Розподіл балів з дисципліни

Поточне оцінювання і контроль змістових частин (бали)										Екзамен	Підсумкова оцінка
Змістова частина 1					Змістова частина 2						
T1	T2	T3	T4	T5	ПК ЗЧ 1	T6	T7	T8	ПК ЗЧ 2		
Max 5	Max 5	Max 5	Max 5	Max 5	Max 15	Max 3	Max 5	Max 5	Max 7	Max 40	60/100

11. Шкала оцінювання

Шкала рейтингу ХДАЕУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		не зараховано
35-59	FX	Незадовільно	
1-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням курсу)	

12. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вступ до фаху: навчальний посібник для студентів спеціальності 208 «Агроінженерія» / Н. І. Хомик та ін. Тернопіль : ФОП Паляниця В.А., 2022. 348 с. 2. Надикто В. Т., Кюрчев В. М., Кувачов В. П. Використання техніки в АПК : підручник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 268 с. 3. Ознайомча практика: методичний посібник для студентів спеціальності 208 «Агроінженерія» / Н. І. Хомик, Г. Б. Цьонь, Т. А. Довбуш. Тернопіль : ФОП Паляниця В.А., 2022. 80 с. 4. Волошина А.А., Панченко А.І. Сучасні трактори сільськогосподарського призначення. Закордонні трактори : посібник. Мелітополь : Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2018. 600 с. 5. Методичні вказівки до виконання практичних занять з дисципліни «Трактори та автомобілі» ч. 3 «Ходова частина та механізми керування» для здобувачів вищої освіти спеціальностей 201 «Агрономія», 208 «Агроінженерія» освітнього рівня бакалавр. Кропивницький : ЦНТУ, 2022. 154 с. 6. Технічне забезпечення інноваційних технологій в агропромисловому комплексі : матеріали III Міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції, Мелітополь, 01-26 листопада 2021 р. / ред. кол. В. М. Кюрчев, та ін. Мелітополь : ТДАТУ, 2021. 657 с. 7. Транспортний процес в АПК : навчальний посібник з виконання практичних робіт / А. М. Аюбов, та ін. Мелітополь : ТДАТУ, 2020. 182 с. 8. Курепін В. М., Марченко Д. Д., Курепін Д. В. Охорона праці в галузі : навчальний посібник. Миколаїв : МНАУ, 2023. 586 с. 9. Охорона праці в галузях сільського господарства: навчально-методичний комплекс : навчальний посібник для підготовки спеціалістів ступеня «магістр» для всіх напрямків підготовки / М. М. Сакун, та ін.; за ред. М. М. Сакуна. Одеса : ВМВ, 2019. 458 с.
---------------------------	---

	<p>10. Лисюк М. Служба ОП на підприємстві: організація та вимоги. <i>Охорона праці і пожежна безпека</i>. 2018. № 2. С. 6-15.</p> <p>11. Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 р. № 2694-XII : станом на 14 серп. 2021 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text.</p> <p>12. Кодекс законів про працю України : Кодекс України від 10.12.1971 р. № 322-VIII : станом на 31 груд. 2021 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text Конституція України : від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР : станом на 1 січ. 2020 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text.</p>
Додаткова	<ol style="list-style-type: none"> 1. Іванів М.О., Ревтьо О.Я. Методичні рекомендації до виконання практичних робіт із навчальної дисципліни «Аграрна інженерія та охорона праці в галузі» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 202 Захист і карантин рослин. Херсон: РВВ «Колос», 2023. 24 с. 2. Основні технологічні помилки при обробці ґрунту та їх запобігання. <i>Галещина машинобуд.</i> URL: https://galmash.com.ua/ua/news/osnovnye-tehnologicheskie-oshibki-priobrabotke-pochvy-ih-predotvraschenie. 3. Дегусаров А., Мазуренко А., Дорошенко К. Вітчизняна техніка для загортання рослинних решток. Аграрний сектор. <i>Вплив рушіїв мобільної машини на ущільнення поля</i> : матер. наук.-техн. та наук.-метод. Конференції, м. Харків, 7–11 травня 2018 р. ХНАДУ, 2018. С. 84–86. 4. Огійчук В. Особливості осіннього обробітку. <i>The Ukrainian Farmer</i>. 2019. URL: https://agrotimes.ua/article/osoblyvosti-osinnogo-obrobitku/. 5. Скляр О. Г., Скляр Р.В., Болтянська Н.І. Механізовані технології в виробництві сільськогосподарської продукції : посібник-практикум. Мелітополь : Люкс, 2019. 303 с. 6. Деградація ґрунтів у світі, досвід її попередження і подолання / В. В. Медведєв та ін. Харків : Стильна типографія, 2018. 168 с. 7. Колесник С. Готуємо трактор до роботи. <i>Охорона праці</i>. 2018. № 4. С. 44–46. 8. Шевчук Л. 5 запитань про навчання та інструктажі з охорони праці. <i>Довідник спеціаліста з охорони праці</i>. 2018. № 2. С. 26–29. 9. Шишков В. Правила з охорони праці: потрібна процедура, а не заборона. <i>Охорона праці</i>. 2018. № 12. С. 18–19. 10. Новак Т. С. Інституціональні принципи охорони праці в сільському господарстві (загальна характеристика) URL: http://vuzlib.com/content/view/2461/8/. 11. Охорона праці та здоров'я працівників сільського господарства URL: http://jurist-online.com/ukr/uslugi/yuristam/literatura/agrar-pravo/24.php. 12. Удосконалюємо охорону праці в АПК. <i>Охорона праці</i>. 2018. № 1. С. 17. 13. Федоренко М. Правила охорони праці для працівників, зайнятих на роботах зі зберігання та переробки зерна: "за" і "проти". <i>Довідник спеціаліста з охорони праці</i>. 2018. № 1. С. 15–24. 14. Шишков А. Зниження ризиків травмування в робочій зоні під час виробничих процесів. <i>Продовольча індустрія АПК</i>. 2018. № 1. С. 4–9. 15. Кахнова М. Г., Швець Н. М. Правове регулювання охорони праці неповнолітніх в Україні та європейських країнах. <i>Інтернаука</i>. 2018. № 9(3). С. 97–105. 16. Пузирна Н. С. Особливості регулювання праці неповнолітніх: міжнародний досвід для України. <i>Держава</i>

	та регіони. Серія «Право». 2018. № 4(62). С. 69–73.
Інформаційні ресурси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Електронний курс дисципліни «Аграрна інженерія та охорона праці в галузі» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 202 Захист і карантин рослин. http://dspace.ksau.kherson.ua:8888/course/view.php?id=1040 2. Національна наукова сільськогосподарська бібліотека НААН, м. Київ, вул. Героїв Оборони, 10. URL: http://www.dnsgb.com.ua/. 3. Наукова бібліотека Херсонського державного аграрно-економічного університету, м. Херсон, вул. Стрітенська, 23. URL: http://ksau.kherson.ua/nnb.html 4. Сторінка кафедри рослинництва та агроінженерії на сайті університету: http://www.ksau.kherson.ua/agro/kafgenetyky.html 5. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: http://www.president.gov.ua/. 6. Верховна Рада України. URL: http://www.rada.kiev.ua 7. Кабінет Міністрів України. URL: http://www.kmu.gov.ua/. 8. Міністерство освіти і науки України. URL: http://www.mon.gov.ua, www.osvita.com. 9. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. URL: http://www.menr.gov.ua/. 10. Рада національної безпеки і оборони України. URL: http://www.rainbow.gov.ua/. 11. Державна служба України з питань охорони праці. URL: https://dsp.gov.ua. 12. ДНАОП – нормативно-правова бібліотека. URL: https://dnaop.com. 13. Державна служба України з надзвичайних ситуацій. URL: https://dsns.gov.ua